

*Передвиборча кампанія в розпалі її президентські кандидати активно закидають гачки, на яких чіплятимуть молодь. Купуватимуть у два способи – обіцянками та готівкою. Лише тільки студентів у нашій державі близько 3 мільйонів, а це відповідно понад 8% до рейтингу. Законодавством молодь визначена як особи до 35 років, тобто мова йде про 14 мільйонів громадян. Тож годуватимуть обіцянками щедро.*

Завойовувати симпатії молоді взялися всі кандидати. Першим стартував Арсеній Яценюк ще навесні цього року. Тоді він об'їздив майже всю країну, зустрічаючись зі студентами та активною молоддю. Паралельно Арсеній з'явився у більшості соціальних мереж – молодь ідентифікувала його як свого. «Країну врятують освічені люди», - войовничо заявляє він з білбордів. Утім, на цьому робота з молоддю для рятівника країни завершилася.

Діючий президент Віктор Ющенко обіцяє майбутнім студентам збільшення держзамовлення, «щоб усі здібні діти мали можливість вчитися». За його програмою, призов до армії не перериватиме навчання. Для цього буде збільшена кількість військових кафедр в університетах.

Тимошенко ж обрала інакшу стратегію роботи з молоддю – інтертеймент. На думку експертів, її тур «З Україною в серці» орієнтований перш за все на молодіжну аудиторію.

Відтак, у своїй програмі Тимошенко обіцяє лише, що «розмір стипендії не буде меншим рівня прожиткового мінімуму».

Утім, Юлія Тимошенко зробить окрему ставку на столичних студентів.

Декільком депутатам від БЮТ начебто вже дана вказівка системно працювати з молоддю. «Київські виші під особистим контролем Тимошенко», - стверджує джерело.

За інформацією цього ж джерела, Партія регіонів ще не визначилася як саме працюватиме з молоддю. Проте, у програмі кандидата Януковича про молодь, зокрема студентів, подбали. Віктор Федорович гарантує і збільшення кількості бюджетних місць у вишах до 75%, і обіцяє, що протягом 10 років принаймні 3 українські університети увійдуть до світового рейтингу 500 найкращих вищих навчальних закладів. Лідер Партії регіонів виступає за відмову від системи обов'язкового зовнішнього оцінювання для вступу до ВНЗ, надання можливості випускникам, які закінчили школу до 2009 року, вступати до ВНЗ за шкільними атестатами.

Крім того, Янукович обіцяє, що за 10 років буде збудовано 1 млн. квартир для молоді, а також працівників бюджетної сфери, малозабезпечених сімей, людей з обмеженими фізичними можливостями.

Політтехног Олександр Корнієнко стверджує, що офіційно робота з молоддю зведеться до звичних обіцянок і їх донесення через ЗМІ. «Неофіційна, тіньова робота вже йде. Вона зводиться до зборів молоді на проплачені мітинги та акції. Ближче до виборів, маю підозру, буде активізація різноманітних концертів, шоу та інших методів розважання людей, разом з тим і молоді».

Але більшість експертів схильні вважати, що без скупки голосів не обійдеться. Утім, студенти у цій справі люди досвідчені і знають, як вийти сухими з води. «Студенти – це ті люди, котрі на виборах заробляють. Вони можуть ходити на мітинги однієї партії – заробляти гроші. Начебто продавати свій голос іншій силі – заробляти гроші. А потім проголосувати так, як хочуть», - стверджує студент одного зі столичних університетів Олександр.

У міжмережжі вже з'явилися пропозиції роботи на виборах. На мітингу пропонують стояти за 30-50 гривень за годину, роздача листівок – від 15 грн./год., тарифи на продаж голосу варіюються в межах 100-300 гривень.

**Наталя Якуніна, керівник Секретаріату Всеукраїнської студентської ради при Міністерстві освіти і науки, член Національного комітету громадянської кампанії «Молодіжна Варта: молодь за вами спостерігає»**

Все, що потрібно молоді, - це можливість реалізувати себе в житті, тобто бути впевненими у завтрашньому дні. Якщо брати, наприклад, активну молодь – ми весь час щось пропонуємо владі, розробляємо нові концепції, цільові програми, а зрештою в більшості випадків отримуємо відповідь від органів держвлади, що ми не компетентні. Посадовці сприймають молодь як "зелених та непрофесійних". На мою думку, молодь почне поважати владу, коли влада, по-перше, буде дотримуватися свого слова, по-друге, буде сприймати молодь як рівного партнера. Нещодавно «Молодіжна Варта» робила аналіз передвиборчих обіцянок кандидатів у Президенти. За всі вибори, що я можу згадати, не було жодного разу, коли так мало уваги приділялося молоді. Це дуже яскраво показує, як в основному документі, з яким кандидати йдуть на вибори, забувається про молодь. Таке враження, що для нашої влади молодь - це не

електорат, за який треба боротися і на який треба спрямовувати свою діяльність, а лише субстанція для створення масовості на мітингах.

**Андрій Єременко, голова Спілки молодих політологів України**

- Щодо підкупу голосів – працює чітка система відпрацьована, принаймні в Києві, на виборах мера. Вже є бригадири, вже всі готові, всі чекають тільки команди.

Є кілька схем підкупу виборців. Перша стандартна схема: заходить людина у кабінку і фотографує на мобільний телефон галочку, яку вона ставить. Потім виходить, показує знімок, кому треба і ця людина видає гроші. Обходиться двома простими шляхами. По-перше, можна поставити галочку, сфотографувати, поставити ще одну галочку, бюлетень зіпсовано, а гроші отримано. Відповідно ми як мінімум не продали голос, бо зіпсували бюлетень. Другий варіант для більш просунутих: один і той самий бюлетень, одна і та сама галочка фотографується у десятках ракурсів і відповідно ці речі надсилаються на інші телефони тим, хто так само продав свій голос тій самій силі. Це годиться для гуртожитків, бо, як правило саме в гуртожитках скупають голоси великим оптом і при цьому люди, які продають голоси, між собою спілкуються. Відповідно ці люди можуть якимось чином між собою переписуватися, перекидатися по телефонах цими фотокартками і т.д.

Другий стандартний спосіб, який будуть намагатися контролювати, це – винос бюлетеня з виборів. Але знов таки, оскільки у нас бюлетенів мало, то винести бюлетень буде важко. Якщо будуть нормально працювати комісії, то це практично не можливо. Тому в першу чергу, я так думаю, будуть фотографувати.

Утім, людина, яка захоче як мінімум зіпсувати бюлетень, як максимум проголосувати так, як хоче, зможе це зробити досить легко.

**Олександр Солонтай, експерт Інституту політичної освіти, голова Ради Старійшин ВМГО «Фундація регіональних ініціатив»**

За всі роки державної незалежності України у виборців досі не сформувалась електоральна пам'ять на предмет виконання передвиборчих програм політичних сил, що приходять до влади. Це призводить до відсутності мотивації у політиків виконувати дані зобов'язання, адже виборець обиратиме не за програмними положеннями, а за характером, зовнішністю, тембром голосу кандидата тощо.

Якщо почитати програми тих кандидатів, які сьогодні йдуть на вибори, то складається враження, що вони не на ту посаду балотуються, що вони щось переплутали. Їм би треба було балотуватися або в мери великих міст, або до Верховної ради, щоб потрапити в уряд, бо те, про що вони говорять, і те, що обіцяють, стосується переважно виконавчої влади. Президент поширення компетенції на ці речі не має – починаючи від тих чи інших законів, котрими займається Верховна Рада, закінчуючи їх виконанням, наведенням порядку, здійсненням управлінських дій, котрими займаються відповідно Кабінет Міністрів на центральному рівні та ради, мери на місцевому.

На посаду президента претендують 18 кандидатів, половина з яких народні депутати. Стане президентом тільки один, всі інші і надалі залишаться у Верховній Раді. У них вже зараз є актуальна програма, завдяки якій вони потрапили у ВР – вони обіцяли реалізувати цю

програму у 2007 році і вони повинні займатися її виконанням.

Щодо молоді, то тут - замкнене коло. Молодь пасивна, і політики це знають і розуміють. Таким чином ми маємо таких політиків, котрі перед молоддю не відповідають. Відповідно молодь не активізується, молодь далі пасивна, вона знову обирає таких політиків, або не забороняє їм приходити до влади. Коло замкнулося. Великою проблемою є пасивність молодих людей, а також те, що багато з них купуються на легкий підкуп, гроші, часто демонструючи негідні прояви поведінки. Молодь – частина суспільства, яке загалом хворе на ці проблеми.

Але я впевнений, що інший формат політики народиться. Серед молоді активно дискутується, що це неправильно і це треба змінювати. І багато є свідомих людей, котрі це і роблять.

**Анастасія Сабова**